

Nr 74.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 158 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 12 mars 1943, föreslagit riksdagen att till Fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m. m. såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond därav, å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 200,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis anfört följande.

I sin skrivelse den 31 augusti 1942 angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1943/44 ävensom i särskilda skrivelser har arméförvaltningen eller dess fortifikationsstyrelse gjort framställningar om anvisande av medel till förvärv av mark för utvidgning av kasernområden, skjut- och övningsfält och dylikt samt för anläggande av nya skjutfält ävensom till förvärv av fältskjutningsområden m. m.

Medelsbehoven grunda sig på ett flertal skilda faktorer; i vissa fall sammanhånga de med nödvändigheten av att för i försvarsorganisationen ingående nya förband anskaffa mark för skjut- och övningsfält, medan i andra fall den ökade tillgången på och effektiviteten av eldhandvapen och tunga vapen medfört ett ökat behov av fältskjutningsterräng och skjutbanor. I många fall har tillgodoseendet av olika byggnadsbehov, såsom garagebyggnader, tygverkstäder o. s. v., medfört krav på utvidgning av vederbörande förbands kasernområde. Det torde emellertid böra framhållas, att arméförvaltningen i sin förberörda skrivelse den 31 augusti 1942 anmält behov av ytterligare ett antal markförvärv, vilka ännu icke hunnit slutligt utredas. I fråga om flertalet av dessa ärenden torde dock utredningen ha fortskridit så långt, att äskandena skola kunna i den mån så prövas erforderligt föreläggas innevarande års riksdag.

För att erhålla ett i möjligaste mån tillförlitligt underlag för bedömande av medelsbehoven i ärenden av här ifrågakarande slag har under senare tid tillämpats det systemet att, sedan medelsäskandet i försvarsdepartementet underkastats en förberedande prövning, åt vederbörande förvaltningsmyndighet uppdragits att med i ärendet intresserade parter förhandla och, i fall där för kronan godtagbar överenskommelse ansetts kunna träffas, med förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande träffa avtal rörande förvärv av mark. De förberedande åtgärderna bliva visserligen med detta system ofta tidskrävande, men den fördelen vinnes, att medelsbehovet i varje särskilt ärende kan i möjligaste mån fixeras, varjämte gränserna för det till förvärv föreslagna området bliva fastslagna. Härigenom torde ytterligare medelsäskanden i framtiden i flertalet fall kunna undvikas. Detta system kommer att där så

är möjligt tillämpas jämväl beträffande de äskanden av anslag till markförvärv, som böra föreläggas 1943 års riksdag.

Departementschefen har härefter övergått till närmare behandling av markfrågor, beträffande vilka framställning nu kan göras hos riksdagen.

Fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet. Förslaget innebär, att en för fältmässiga skjutningar med alla vapen lämplig terräng inom Gullbergs kronopark ställes till Livgrenadjärregementets förfogande. Kostnaderna beräknas till 40,500 kronor, av vilket belopp 26,000 kronor belöpa på åtgärder i samband med ändrad sträckning av en planerad elektrisk högspänningsledning. Genom beslut den 15 januari 1943 har Kungl. Maj:t förordnat, att området i fråga skall överföras från domänverkets till lantförsvarets förvaltning.

Utvidgning av Västernorrlands regementes fältskjutningsterräng. Med hänsyn till nuvarande skjutfrekvens har viss utvidgning av Västernorrlands regementes fältskjutningsterräng ansetts önskvärd. Med anledning härav föreslås inköp för kronans räkning av två torpställen. Härför erfordras ett belopp av 10,600 kronor.

Luftvärnskulspruteskjutbana vid Brändön. Till inköp av mark för kulspruteskjutbanor anvisade 1940 års riksdag ett anslag av 13,500 kronor, varav 8,000 kronor var avsett till förvärv av mark för en luftvärnskulspruteskjutbana å Brändön. Det har emellertid befunnits, att det för sistnämnda ändamål avsedda området visat sig något större än som ursprungligen beräknats, vilket medför ett ytterligare medelsbehov av i runt tal 2,450 kronor.

Skjutplats för Luleå luftvärnskår. Då den hittills under beredskapstiden för luftvärnsskjutningar provisoriskt nyttjade skjutplatsen å Brändön norr om Luleå icke ensam kan anses fylla behovet sedan Luleå luftvärnskår blivit färdigorganiserad, har det ansetts erforderligt att för luftvärnskårens del förvärva mark för skjutplats söder om Piteå. Kostnaderna härför, som av arméförvaltningens fortifikationsstyrelse beräknats till 110,000 kronor, hava av departementschefen ansetts förhållandevis höga. Emellertid har departementschefen ansett sig böra vid anslagsberäkningen lägga styrelsens kostnadskalkyler till grund. Departementschefen har meddelat, att ovannämnda skjutplats å Brändön även i framtiden kommer att användas av kåren för viss utbildning, varjämte ett flertal andra förband dit förlagt sin utbildning i skjutning med tunga vapen.

Övningsplats för järnvägskrigsbroutbildning vid Göta ingenjörkår. Av ärendet framgår, att övningar i större skala för järnvägstrupputbildning anordnats å Soåsasjöns östra strand. Emellertid har nämnda övningsplats icke längre ansetts böra tagas i anspråk för järnvägskrigsbroarbeten. På denna plats hava nämligen uppförts ett antal permanenta byggnader för annat statligt ändamål, vilka hindra områdets utnyttjande. Krav på flera brolinjer för olika brotyper måste uppställas på en övningsplats av nu nämnt slag. Den bana, som måste framdragas till platsen, medför dessutom oproportionerligt stora kostnader om endast en brolinje kommer till stånd. Det har därför befunnits nödvändigt att åstadkomma en ny övningsplats för större övningar i järnvägskrigsbroslagning, och förslag föreligger nu att för ändamålet förvärva ett Eksjö tillhörigt område av 16.58 hektar. Kostnaderna härför beräknas till 17,000 kronor.

Visst markförvärv m. m. vid Trollhättan. Arméförvaltningens fortifikationsstyrelse har hemställt, att vattenfallsstyrelsen måtte av förskottsmedel beredas ersättning med tillhoppa 18,350 kronor för av vattenfallsstyrelsen gjorda utbetalningar för inköp och upplåtelse med servitutsrätt av viss mark vid Trollhättan, avsedd för luftförsvarsanläggningar.

Departementschefen har icke velat motsätta sig de av ärendet berörda myndigheternas förslag, att ifrågavarande markkostnader med hänsyn till det ändamål, vartill marken skall användas, böra bestridas av försvarsmedel och icke slutligt belasta vattenfallsstyrelsen. Då de inköpta markområdena böra redovisas å försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond därav, torde, framhåller departementschefen, för detta ändamål särskilda medel böra äskas av riksdagen, med anlitande av vilka vattenfallsstyrelsen bör gottgöras sina utgifter för markköp och upplåtelse av servitut. Vid beräkningen av anslagsbehovet torde hänsyn böra tagas jämväl till nödvändiga utgifter för avstyckningar, lagfarter och ersättningsutredningar. I allt beräknar departementschefen ett belopp om 18,550 kronor erforderligt.

Beträffande frågan om markområdenas överflyttande från vattenfallsstyrelsens till fortifikationsstyrelsens förvaltning synes det departementschefen böra få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela beslut.

I enlighet med vad ovan anförts skulle medelsbehovet för här angivna ändamål utgöra i avrundat tal 200,000 kronor. Detta belopp synes departementschefen lämpligen böra anvisas såsom icke specificerat investeringsanslag, beträffande vars disposition Kungl. Maj:t bör äga meddela föreskrifter.

Utskottet.

Utskottet har vid prövningen av de av departementschefen i föreliggande proposition behandlade markfrågorna funnit sig på i ärendet anförda skäl kunna tillstyrka de föreslagna markförvärven och har i huvudsak icke något att erinra mot kostnadsberäkningarna. Enligt departementschefens förslag bör det för ändamålet äskade sammanlagda beloppet av 200,000 kronor anvisas såsom icke specificerat investeringsanslag, beträffande vars disposition Kungl. Maj:t skall äga meddela föreskrifter. Utskottet vill icke framställa någon erinran häremot.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fältskjutningsterräng för Livgrenadjärregementet m. m.* å kapitalbudgeten under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, å riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 9 april 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 73.